

není pochyby, že se odpor může zakládati též na skutečnosti, že pohledávka předcházejícího hypotekárního věřitele byla úplně nebo částečně zaplacená nebo zanikla jiným způsobem na př. plněním na místě zaplacení podle § 1414 obč. zák. Opačný názor napadeným rozsudkem zastávaný nemá opory ani v zákoně ani v literatuře. V komentáři dra Neumanna o exekučním řádu 1909, 1910 na str. 603 jest vysloven názor, že strany podle § 213 ex. ř. oprávněné z příčiny rozvrhu nejvyššího podání mohou použití všech právních prostředků, které příslušely povinnému. První soudce důsledkem mylného svého názoru nezjistil ani nevzal na přetřes skutkové okolnosti, které k rozřešení sporu jsou rozhodny, pročez soud odvolací rozsudek podle § 496 čís. 3 c. ř. s. zrušil a věc vrátil procesnímu soudu k projednání a novému rozhodnutí. Žalobci v novém jednání budou museti dokázati, že pohledávka žalovaných, pokud ji žalobci odporují, zanikla zaplacením nebo jiným způsobem, jak žalobci v odporu tvrdili. Bude proto nutno zjistiti, které pohledávky manželům L-ovým vzešly proti manželům P-ovým, kterou úhradu manželé L-ovi obdrželi. Otázku, zda úhradou touto zaplacená byla pohledávka manželů L-ových v pozemkové knize zapsaná, jest řešiti podle §§ 1414, 1415 a 1416 obč. zák. Podle §§ 1422, 1423, 1358 obč. zák. dluh může býti zaplacen též osobou třetí za podmínek zákonem vytčených. V souzeném případě jde pouze o to, zda pohledávka hypotekárním právem zástavním zjištěná zanikla, čili nic.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Dovolací rekurs, správně rekurs týká se přiznání aktivní legitimace odvolacím soudem žalobcům ve sporu, který tito na základě poukazu rozvrhového usnesení, by nastoupili pořad práva, zahájili za účelem vyřízení odporu, vzneseného při rozvrhovém jednání proti pohledávce žalovaných. Rekurs není opodstatněn. Měli-li obžalovaní za to, že žalobci nejsou, jak v rekursu dovozují, k odporu proti jejich pohledávce, ježto v něm uplatňují zaplacení pohledávky, oprávnění, protože jen dlužník jest povolán namítati zaplacení, bylo na nich, by při rozvrhovém soudu nedostatek oprávnění nynějších žalobců k odporu uplatňovali, neboť také oprávnění k odporu jest předmětem jednání při rozvrhu a jest též o něm v rozvrhovém usnesení rozhodnuto (srovnei rozh. ze dne 13. dubna 1915 Rv I 197/15 Z Bl. 407/15.) Neučinili-li tak rekurenti při rozvrhovém roku a ani se nebránili proti rozpočetnímu usnesení co se týče poukazu nynějších žalobců s jich odporem na pořad práva, čímž bylo rozhodnuto již o jejich oprávnění k odporu a k případné žalobě, nelze již, ježto onen poukaz nabytí moci práva, v zahájeném sporu nedostatek aktivní legitimace žalobců uplatňovati.

Čís. 7822.

Při přerušení sporu podle zákona ze dne 10. října 1924, čís. 240 sb. z. a n. dlužno posuzovati přípustnost rekursu podle všeobecných předpisů §§ 514 a 528 c. ř. s., nikoliv podle § 192, druhý oddstavec, c. ř. s.

Byly-li strany za jedno v tom, že, platí-li pro žalobní nárok příročí, má být spor za jeho trvání přerušen, netřeba se zabývatí otázkou, zda by důsledkem příročí neměla být žaloba pro tentokráte zamítnuta.

Jde o pohledávku za bankou, podléhající příročí, byly-li bance ode-vzdány peníze k splnění určitých závazků.

Úpadekové přednostní právo pohledávky převzaté ku placení ne-může nic změnit v pořadí věřitelů v úpadku dlužníka převzavšího dluh.

Bylo-li v tržové smlouvě ujednáno, že dávku z přírůstku hodnoty nemovitosti zapraví prodávatel z peněz, jež si za tím účelem zadržel a vzal do úschovy, vznikl nárok kupitele (vyměřovacího úřadu) na za-placení dávky prodávatelem již uzavřením kupní smlouvy.

(Rozh. ze dne 1. března 1928, R I 115/28.)

Spor žalobce proti bance o zaplacení peněžité pohledávky s o u d prvé stolice k návrhu žalované přerušil podle § 4 a 5 zákona ze dne 10. října 1924, čís. 240 sb. z. a n. D ů v o d y: Žalobci zakládají žalobní nárok, by žalovaná banka zaplatila jim, po případě za ně in-spektorátu pro zemské dávky v Praze 3.246.41 Kč s příslušenstvím, na úmluvě, jež podle tvrzení žalobců byla uzavřena mezi žalobci a ža-lovanou bankou při tom, když František H. prodal polovinu domu druhému žalobci. Z tvrzení žalobců, z korespondence jimi předložené a z uvěřeného opisu tržové smlouvy je zřejmo, že žalobci tvrzená úmluva se žalovanou bankou byla uzavřena dne 9. května 1923. Žalo-vaná banka odvolává se na to, že povoleno jí bylo příročí, a předložila ověřený opis výnosu ministerstva financí ze dne 3. srpna 1923, jímž k ochraně zájmů banky i jejích věřitelů bylo jí zapovězeno plnění zá-vazky a přijímatí nové vklady. V zákazu tom, vydaném na základě vládního nařízení ze dne 19. prosince 1919, čís. 660 sb. z. a n. a ze dne 22. prosince 1922, čís. 393 sb. z. a n. jest stanoveno, že zákaz týká se pohledávek, jež vznikly před vydáním zákazu a jež by, kdyby byl vyhlášen úpadek, náležely do 3 třídy úpadekových věřitelů. Platnost tohoto příročí prodloužena byla výnosem ministerstva financí ze dne 24. června 1927, čís. 65421/1927-III až do 31. prosince 1927. Na místo vládních nařízení, na jichž základě bylo povoleno příročí žalo-vané bance, nastoupil zákon ze dne 10. října 1924, čís. 240 sb. z. a n. obsahující v § 4 rovněž ustanovení, že příročí stíhá toliko ty pohle-dávky, které vznikly před jeho účinností a v úpadku by náležely do třetí třídy. Poněvadž úmluva, na níž se žalobní nárok zakládá, učiněna byla dne 9. května 1923 a příročí žalované bance bylo poskytnuto dne 3. srpna 1923, jde o pohledávku vzniklou před jeho účinností. Okolnost, že platební rozkaz, jímž dávka z přírůstku hodnoty nemovitosti byla vyměřena, vydán byl teprve později, v úvahu nepřichází, neboť právní nárok žalobců proti žalované bance vznikl smlouvou ze dne 9. května 1923 a právní nárok inspektorátu pro zemské dávky na její zaplacení vznikl převodem nemovitosti z téhož dne. Nárok, který je žalobci uplatňován, patřil by do III. třídy úpadekových věřitelů. Nejde tu o ná-rok na vyloučení podle § 44 konk. ř., jak vychází ze žalobní prosby.

Žalobci nedomáhají se vyloučení sumy peněžité, nýbrž zaplacení. Rekuršní soud zamítl návrh žalované na přerušení sporu. Důvody: Stížnosti nelze upřítí úspěch, pokud tvrdí, že jde v souzeném sporu o nárok, jenž by nepatřil v úpadku do třetí třídy věřitelské (§ 53 konk. ř.). Podle přednesu žalobců a podle jasného znění žaloby není zažalovaný nárok pohledávkou snad z obchodního spojení, nejde ani o peníze zapůjčené, nýbrž jedná se o peníze, které žalované bance vůbec nepatří, které jí byly jen svěřeny, s nimiž nesměla disponovati, poněvadž byly u ní ponechány v úschově do té doby, až bude známo, kolik činí dávka z přírůstku, k jejíž úhradě uložené peníze hned od prvopočátku byly určeny. Nárok na vyloučení podle § 44 konk. ř. nemusí býti opírán o věcné právo, může býti odvozován i z jiného důvodu (na př. z protiprávního jednání atd.), předpokládá se toliko, že to, co má býti vyloučeno, jest v podstatě a může býti odlišeno. Není tu tedy všech předpokladů pro přerušení řízení podle §§ 4 a 5 cit. nař. a bylo proto stížnosti vyhověno a změnou napadeného usnesení návrh na přerušení řízení zamítnut. Pokud však stěžovatelé tvrdí, že žalobou uplatňovaný nárok vznikl až po povolení příročí, nejsou v právu. Trhová smlouva, již František H. prodal Antonínu F-ovi své reality, uzavřena byla 9. května 1923. Nárok žalobců, by dávka z přírůstku hodnoty zaplacená byla z peněz, které si žalovaná za tím účelem zadržela a do úschovy vzala, vznikl při uzavření této trhové smlouvy. Rovněž nárok inspektorátu pro zemské dávky vznikl uzavřením této trhové smlouvy.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Mezi stranami jest spor o to, zda zažalovaný nárok jest postižen příročím, nařízeným pro žalovanou banku výnosem ministerstva financí ze dne 3. srpna 1923 podle vládního nařízení ze dne 19. prosince 1919 čís. 660 sb. z. a n. a podle zákona z 10. října 1924 čís. 240 sb. z. a n. Za jedno jsou strany v tom, že, platí-li pro žalobní nárok příročí, má býti spor na dobu jeho trvání přerušen. Poněvadž i v tomto směru platí zásada, že strany jsou pány rozepře, ano nejde o zmatečnost, netřeba se zabývatí otázkou, zda by důsledkem příročí nemělo býti zamítnutí žaloby pro tentokráte. Ačkoliv dovolací rekurs čelí proti usnesení, jímž bylo odepřeno přerušiti řízení, nelze o jeho přípustnosti pochybovati. Předpis § 192 druhý odstavec c. ř. s., jenž v takových případech rekurs vylučuje, platí jenom pro přerušení rozepře podle §§ 190 a 191 c. ř. s., při přerušení podle zvláštních zákonů dlužno přípustnost rekursu, pokud není jimi samými nic jiného ustanoveno, posuzovati podle všeobecných předpisů §§ 514 a 528 c. ř. s. Ve věci samé jest dovolací rekurs opodstatněn. Podle žaloby a připojených k ní dokladů ujednala žalovaná banka v květnu 1923 se žalobci, že převezme kupní cenu, připadající na prvního žalobce z domu prodaného druhému žalobci, zaplatí z ní určité dluhy prvního žalobce a zbytek sčítuje na svou pohledávku. Mezi závazky, jež banka měla z kupní ceny vyrovnati, byla i dávka z přírůstku hodnoty, dodatečně vyměřená na 3246 Kč 41 h. Banka jí dosud nezaplatila, pročez domáhají se žalobci, by ji zaplatila buď k rukám jejich

právního zástupce nebo přímo zemskému inspektorátu v Praze. Žalobci osobují si tím proti žalované bance smluvní nárok na peněžité plnění, jež vznikl již v květnu 1923, tedy před nařízením příročí, a v úpadku by náležel do třetí třídy úpadkových pohledávek. Nároky takové jsou i podle výnosu nařizujícího příročí pro žalovanou banku, i podle vládního nařízení čis. 660/19 sb. z. a n. i podle zákona čis. 240/24 sb. z. a n. postiženy příročím. Rekursní soud upírá zažalovanému nároku povahu pohledávky, jež by v úpadku byla pohledávkou třetí třídy, poněvadž prý jde o peníze, jež byly bance jenom svěřeny do té doby, než bude dávka z přírůstku hodnoty vyměřena, a žalobci by měli v případě úpadku nárok na jejich vyloučení z úpadkové podstaty podle § 44 konk. ř. Avšak svěřenými penězi, jež ve skutečnosti nenáleží bance, nýbrž třetím osobám, jsou také bankovní vklady, aniž lze pochybovati, že pohledávky ze vkladů byly by v úpadku pohledávkami třetí třídy, a že právě výplata starých vkladů byla nařízeným příročím zakázána. O úschově, jež by mohla býti důvodem vylučovací žaloby podle § 44 konk. ř., bylo by lze mluvíti jenom, kdyby určitá suma peněžitá byla odevzdána bance zvlášť odpočítaná s příkazem, by byla uschovávána odděleně od ostatních jejích peněz. Nic takového nebylo v souzeném případě smlouveno, naopak hotové peníze odevzdané žalované bance nestačily vůbec k zaplacení všech závazků, jež se banka uvolila zaplatiti, neboť větší část kupní ceny byla bankou uvěřena kupiteli domu jako zápůjčka. Banka směla naložiti a naložila s kupní cenou jako se svým majetkem proti tomu, že převzala určité peněžité závazky k zaplacení ze svého. Zvláštního depozita, jež by v případě úpadku mohlo býti vyloučeno jako nenáležící do úpadkové podstaty, nikdy nebylo, dávka z přírůstku hodnoty měla býti zaplacená ze jmění banky, v případě úpadku musila by býti zaplacená z úpadkové podstaty, byla by tedy pouhou úpadkovou pohledávkou, a to pro nedostatek podmínek, pro něž by mohla býti zařaděna do první neb druhé třídy, pohledávkou třídy třetí. Jsouc veřejnou dávkou náležela by arci v úpadku žalobců podle § 52 konk. ř. do třídy druhé, neboť žalobci jsou k jejímu zaplacení osobně povinni podle zákona, ale žalovaná banka není k placení zavázána zákonem, nýbrž smlouvou podle § 1404 obč. zák. V poměru k bance nejde o veřejnou dávku, nýbrž o obyčejný smluvní závazek. Úpadkové přednostní právo pohledávky převzaté ku placení nemůže nic změnit na pořadí věřitelů v úpadku dlužníka převzavšího dluh, neboť toto pořadí jest upraveno donucovacími zákonnými předpisy, a podle těchto předpisů mohou do druhé třídy úpadkových pohledávek býti zařaděny toliko veřejné dávky, k nimž jest dlužník povinen podle zákona. Že nárok žalobců vznikl před nařízením příročí, dolíčily správně již oba nižší soudy. Nárok jest tudíž příročím postižen, a musilo býti vyhověno návrhu, by usnesení prvního soudu bylo obnoveno a řízení na dobu příročí přerušeno.

Čís. 7823.

Soudu rozhodujícimu o povolení odkladu exekuce na základě žaloby o nepřipustnost exekuce musí stačiti, že žaloba jest žalobou způsobu uvedeného v § 42 čis. 5 ex. ř. Žadatel za odklad exekuce není povinen